

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015804 17 Uvp
Banjaluka, 13.09.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Strahinje Čurkovića, predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Smiljane Mrše, članova vijeća, uz učešće Margarete Nikić, zapisničara, u upravnom sporu po tužbi N. E. iz B. L. (u daljem tekstu: tužilac) radi poništenja rješenja broj: ... od ... godine, tuženog Fonda, u predmetu utvrđivanja preplaćenog iznosa penzije, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015804 14 U od 18.11.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.09.2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015804 14 U od 18.11.2016. godine se preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je kao neosnovana tužba izjavljena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je u izvršenju presude nižestepenog suda broj 11 0 U 013445 13 U od 31.10.2014. godine, uvažena žalba tužioca, poništeno rješenje Filijale B. broj RP ... od godine i tužiocu utvrđena preplata novčanog primanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja nastala u periodu od 01.01.2012. godine do 30.09.2012. godine u ukupnom iznosu od 1.761,30 KM, isplaćena tužiocu, a koji iznos je imenovani dužan nadoknaditi tuženom u cijelosti u roku od 30 dana od dana prijema rješenja ili u 12 mjesečnih rata u iznosu od po 146,77 KM. Tim poništenim prvostepenim rješenjem broj RP ... od godine, takođe je bila utvrđena preplata novčanog primanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja ali nastala u periodu od 30.09.2011. godine do 30.09.2012. godine i u iznosu od 2.348,40 KM, isplaćena tužiocu i određeno vraćanje tog iznosa tuženom u roku od 30 dana od konačnosti rješenja ili u 12 mjesečnih rata u iznosima od po 195,70 KM.

Odbijanje tužbe obrazloženo je stavom suda da je tuženi postupio po pravnom shvatanju suda datom u presudi tog suda od 31.10.2014. godine i pravilno osporenim aktom uvažio žalbu tužioca, poništio prvostepeno rješenje broj RP ... od godine i sam riješio upravnu stvar tako da je tužioca obavezao da vrati preplaćeni iznos penzije primljen u periodu od 01.01.2012. do 30.09.2012. godine što je period važenja sadašnjeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj 134/11 i 82/13, u daljem tekstu: Zakon o PIO), koje postupanje sud cijeni pravilnim, jer je u skladu sa stavom suda iznesenim u pomenutoj presudi da nema mogućnosti utvrđivanja vraćanja preplaćenog iznosa za period prije važenja Zakona o PIO, jer da isti nijednom odredbom nije dao mogućnost njegove retroaktivne primjene. Kod takvog stanja stvari zaključeno je da se navodi tužioca

vezani za tumačenje da li je on u spornom periodu bio redovan student, ne mogu sa uspjehom isticati u okviru žalbe protiv prvostepenog rješenja od godine o preplati penzije, a da se i sud u pomenutoj presudi nedvosmisleno izjasnio da je tužilac te navode jedino mogao i morao iznijeti u žalbi protiv prvostepenog rješenja Filijale B. od godine o prestanku prava na porodičnu penziju, koju žalbu nije izjavio, što je druga ključna činjenica od značaja za ocjenu zakonitosti osporenog akta, što je utvrdio i tuženi pa je na to rješenje stavljena klauzula konačnosti sa danom godine. Zbog navedenog se ne mogu prihvatiti njegovi sadašnji navodi da je on takvu žalbu izjavio, a tu činjenicu je trebao i morao dokazivati u okviru tog postupka, a ne u okviru predmetnog postupka. Kod takvog stanja stvari navod tužioca da je on u spornom periodu imao status redovnog studenta nije od uticaja na zakonitost osporenog akta.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužilac pobija njenu zakonitost, jer je ista kako navodi, zasnovana na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Navodi da iz pobijane presude proizlazi da je suština spornog odnosa okolnost da on na prvostepeno rješenje od godine nije izjavio žalbu, pa da sada u postupku po tužbi tu činjenicu ne može isticati, a niti se ti navodi mogu u ovom postupku prihvatiti kao relevantni. Smatra da ovakav stav suda nije u skladu sa odredbama člana 19. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS) koje ukazuju na mogućnost da se sve činjenice i dokazi mogu iznijeti u tužbi, a da je on to i učinio te da uz predmetni zahtjev prilaže žalbu iz koje se utvrđuje da je kod tužene zaprimljena dana 15.11.2013. godine. To je bio osnovni razlog za uvažavanje tužbe, jer o njegovoj žalbi nije odlučeno pa u spisu ne postoji izvršno rješenje kojim se utvrđuje prestanak prava na porodičnu penziju, a da sud je u slučaju sumnje trebao da zakaže ročište i te činjenice u potpunosti razjasni. Takođe ističe da rješenje od godine nije upućeno na pravu adresu, da se to utvrđuje iz dostavnice, što da je takođe razlog zbog kojeg se tuženi ne može pozivati na konačnost pomenutog rješenja o prestanku prava na porodičnu penziju. Navodi da je predmetnim prvostepenim rješenjem uvažena njegova žalba u cijelosti, a oslobođen je vraćanja jednog dijela preplaćenog iznosa penzije, što je kontradiktorno i nezakonito. Dodaje da je sve te iznose penzije primio, da su mu kao redovnom studentu pripadali što je dokazao svim priloženim uvjerenjima fakulteta za sporni i za sve kasnije periode. Tuženi je imao mogućnost provjeriti činjenice navedene u tim uvjerenjima, što nije učinio, a nije imao ovlaštenje da to učini bez nadležnog organa fakulteta, zbog čega je očigledno odlučivao mimo svojih zakonskih ovlaštenja, a i pogrešno tumačio odredbe Zakona o visokom obrazovanju. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda ukine.

Tuženi u odgovoru na zahtjev osporava njegove navode i pozivajući se na Zakon o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“ broj: 108/13) konstatuje da je tužilac treći put obnovio prvi i drugi semestar i da nema status redovnog studenta zbog čega je i doneseno rješenje od godine kojim mu je utvrđen prestanak prava na porodičnu penziju. Smatra da su sve činjenice i okolnosti koje se odnose na prestanak njegovog prava pravilne i potpuno utvrđene, a utvrđena je preplata iznosa koji je isplaćivan, a na koji tužilac nije imao pravo, pa je osporenim aktom u potpunosti postupljeno u izvršenju presude nižestepenog suda, zbog čega predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, osporeni akt i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka spisa predmeta proizlazi da je rješenjem od godine tužiocu utvrđen prestanak prava na porodičnu penziju sa danom 30.09.2011. godine, s obzirom da je tuženi, na osnovu dostavljenih uvjerenja P. f. u B. zaključio da je tužiocu prestao status redovnog studenta. S obzirom da je tužiocu u tom periodu vršena isplata penzije, to je na osnovu tog rješenja od godine i izvještaja o nastaloj preplati od 03.10.2013. godine utvrđena pretplata novčanog primanja na ime porodične penzije, prvobitno rješenjem od godine u iznosu od 2.348,40 KM.

Konačnost, a time i izvršnost rješenja od godine na osnovu kojeg je utvrđeno postojanje preplate, kao bitna činjenica, ukazala se spornom u daljem toku postupka, a i u predmetnom. Ovo jer se na tom rješenju nalazi klauzula konačnosti sa danom godine, ali se u spisu (u vrijeme ranije vođenog upravnog spora) nije nalazila dostavnica o uručenju tog rješenja tužiocu, što je konstatovano u presudi ovoga suda 11 0 U 013445 14 Uvp od 04.05.2017. godine, kojom je odbijen zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje ranije presude nižestepenog suda broj 11 0 U 013445 13 U od 31.10.2014. godine (u čijem izvršenju je donesen osporeni akt) i naloženo raspravljanje te činjenice. Proizlazi da ovaj sud nije prihvatio razloge nižestepenog suda za poništenje ranijeg osporenog akta o odbijanju žalbe od 12.12.2013. godine da je istim došlo do retroaktivne primjene člana 161. stav 1. v) i člana 162. Zakona o PIO s obzirom da je isti stupio na snagu 01.01.2012. godine pa da je obaveza tužioca da vrati preplaćeni iznos primljenih penzija za period od 30.09.2011. godine do 31.12.2011. godine nezakonita.

Iako je osporeni akt donesen prije nego je ovaj sud odlučivao o navedenom zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude nižestepenog suda od 31.10.2014. godine i istim postupljeno po uputama nižestepenog suda, ne može se smatrati pravilnim zaključak nižestepenog suda da konačnost rješenja od ... godine nije upitna i da tužilac protiv istog nije izjavio žalbu, odnosno da je tu činjenicu morao dokazivati u tom, a ne u predmetnom postupku. Međutim tužilac je u predmetnoj tužbi ukazao na činjenicu da mu to rješenje nije dostavljeno (što je konstatovano u presudi ovog suda), da je izjavio žalbu na to rješenje, a uz tužbu je i dostavio dokaze o izjavljenoj žalbi, zbog čega je te navode, jer dovode u sumnju konačnost rješenja od godine, trebalo raspraviti.

U prilog navedenom je dostavnica (fotokopija), koja se sada zatiče u spisu iz koje se utvrđuje da je prvostepeno rješenje od ... godine prvobitno stavljeno na oglasnu tablu u periodu od 28.08.2013. godine do 04.09.2013. godine, a tužiocu je naknado uručeno dana 07.11.2013. godine (nakon klauzule konačnosti od godine) sa napomenom da je imenovani odselio iz B.. Takođe se zatiče i rješenje broj: ... od godine kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena na to prvostepeno rješenje od godine, koje je prema dostavnici takođe objavljeno na oglasnoj tabli, iako je već tada organ imao saznanja da je imenovani odselio iz B., a prvobitno doneseno rješenje od godine o utvrđivanju preplaćenog iznosa penzije već mu je ranije odnosno 06.11.2013. godine lično uručeno na adresu u D.. Tužilac nema saznanje za navedeno rješenje, jer navodi da o žalbi nije odlučeno, pa proizlazi da su propusti u dostavljanju tog rješenja očigledni i ukazuju na osnovnost navoda tužioca koji se ni u kom slučaju nisu mogli zanemariti iz već svih naprijed navedenih razloga, a posebno što to prvostepeno rješenje predstavlja osnov za donošenje rješenja o preplati penzije. Shodno navedenom osporeni akt ukazuje se nezakonito donesenim jer je zasnovan na rješenju od godine, za koje nije utvrđeno kada je postalo konačno i izvršno, a dokazi upućuju na zaključak da ta konačnost u vrijeme njegovog donošenja nije postojala.

To su razlozi za nezakonnost osporenog akta i pobijane presude. Uvjerena koja je tužilac dostavljao kao dokaz da je redovan student, predstavljaju javne isprave pa ukoliko je i postojala sumnja u činjenice koje su istima potvrđene, to je tuženi imao mogućnost da ih preispita od strane fakulteta kod kojeg je tužilac bio upisan i koje je iste izdavao.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi ostvareni su razlozi predviđeni odredbama člana 35. stav. 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za njeno vanredno preispitivanje uvažava, na osnovu odredaba člana 40. stav 1. i 2. tog zakona, pobijana presuda preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava, jer su ostvareni razlozi iz odredaba člana 10. tačke 2. i 4. ZUS.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić